

شناسه	قانون - مقررات	تاریخ جلسه	۹۹/۱۲/۱۶
عنوان موضوع	بررسی دلایل عدم اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود محیط کسب و کار موضوع "ایجاد مکان های مناسب توسط شهرداری تبریز برای فروشندگان کم سرمایه جهت عرضه کالاهای تولید داخل"		
مرجع طرح موضوع	دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان		
شرح موضوع	<p>مطابق ماده (۱۶) قانون بهبود محیط کسب و کار، شهرداری ها موظفند به منظور بالابردن امکان دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشندگان کم سرمایه با استفاده از زمینهای متعلق به خود و یا وزارت راه و شهرسازی، مکان های مناسبی برای عرضه کالاهای تولید داخل آماده نمایند و بر مبنای قیمت تمام شده به صورت روزانه، هفتگی و ماهانه به متقاضیان عرضه کالاهای ایرانی اجازه دهند.</p> <p>هیئت وزیران آیین نامه اجرائی این ماده را در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۱۳ برای اجرا به وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت جهادکشاورزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران ابلاغ نمود.</p> <p>به شرح گزارش کارشناسی مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، ماده ۱۶ قانون بهبود، علیرغم گذشت ۸ سال از تصویب ماده مذکور و گذشت ۴ سال از ابلاغ آیین نامه اجرایی آن و با توجه به تصریح ماده (۹) آیین نامه اجرایی مربوطه در زمینه ارائه گزارش عملکرد ۶ ماه یک بار از سوی شهرداری ها، اجرایی نشده و دستگاههای مسئول در چرخه احاله دادن مسئولیت به سایر دستگاهها گرفتار هستند و هنوز برای اجرای حکم این ماده عزم و جدیت لازم را ندارند.</p> <p>اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود محیط کسب و کار مبنی بر ایجاد مکان هایی برای عرضه کالاهای ایرانی، می توانست منفذی برای رساندن محصولات تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف باشد. اما متأسفانه شهرداریها و سایر دستگاه های اجرایی مرتبط با کوتاهی در اجرای حکم این ماده، این موقعیت را از تولیدکنندگان داخلی دریغ کرده اند.</p> <p>در حال حاضر با توجه به شرایط اقتصادی موجود کشور که تحریم ها و بحران کرونا ایجاد کرده است، انتظار می رود مسئولین مربوطه اقدامات لازم مبنی بر ایجاد این بازارچه ها انجام دهند تا هم مشکلات واحدهای تولیدی با فروش محصول مرتفع گردد، هم محلی برای کسب درآمد برای اقشار کم سرمایه ایجاد شود و با حذف واسطه ها قیمت تمام شده محصولات کاهش یافته و به این صورت از خانواده های کم درآمد که توان خرید بسیار پایینی برای امرار معاش دارند حمایت گردد.</p> <p>لازم به ذکر است موضوع عدم اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود فضای کسب و کار در شصتمین نشست شورای استان مطرح و مقرر گردید:</p> <p>۱. شهرداری تبریز در راستای اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود فضای کسب و کار اقدامات لازم را انجام و در جلسه آتی شورا گزارشی از اقدامات صورت گرفته شده ارائه نماید.</p>		

<p>۲. فرمانداری تبریز اقدامات لازم در خصوص تشکیل کارگروه موضوع "ماده (۸) آئین نامه ماده (۱۶) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار" را در دستور کار خود قرار دهد.</p> <p>در راستای اجرای مصوبات شورای گفتگوی استان، دبیرخانه شورای استان نامه ای در خصوص اقدامات صورت گرفته شده به فرمانداری و سازمان صمت ارسال نمود. فرمانداری تبریز اقدامات لازم در خصوص اجرای این ماده را طی نامه شماره ۱۴۱۹۸۹ مورخ ۹۹/۰۶/۲۳ به دبیرخانه ارسال نمود. لیکن پاسخی از سازمان صمت در این خصوص دریافت نگردید. لیکن دبیرخانه شورا پس از درخواست نظر استانداری مبنی بر پیگیری موضوع و دریافت تایید از استانداری محترم استان جلسه کارگروهی با دستگاه های ذیربط برگزار نمود. در این نشست دلایل عدم اجرای این ماده قانونی طرح و بررسی شد.</p> <p>بر اساس اظهارات حاضرین این جلسه، آیین نامه اجرایی ماده (۱۶) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار بدون در توجه به ظرفیت ها و موقعیت های شهرداری ها تدوین شده است و خلاء هایی بسیار مهمی دارد که نیازمند بازنگری می باشد. لیکن با توجه به شرایط اقتصادی حاکم بر جامعه که نیازمند حمایت از بخش خصوصی و قشر ضعیف جامعه می باشد، در این نشست پیشنهادهایی در راستای اجرای این ماده قانونی ارائه شد که در صورت تصویب و اجرا می تواند به استان های دیگر نیز تسری پیدا کند.</p>	
<p>رئوس ایرادات و مشکلات:</p> <p>۱. با عنایت به اینکه این ماده در راستای بهبود فضای کسب و کار، حمایت از تولید داخلی، حذف واسطه ها، کاهش قیمت تمام شده محصولات برای مصرف کننده نهایی و ایجاد شغل برای افراد کم درآمد تدوین شده است، لذا به دلیل کم لطفی سازمان صمت و شهرداری تا کنون اقدامی در راستای اجرای این ماده قانونی صورت نگرفته است.</p> <p>۲. قانونگذار در تدوین آیین نامه اجرایی ماده (۱۶) قانون بهبود به ظرفیت های شهرداری ها توجه نکرده است. همچنین به دلیل عدم تعیین ساز و کار و مکانیزم مناسب برای واگذاری زمین توسط شهرداری ها، این قانون تا کنون عملیاتی نشده است.</p> <p>۴. یکی دیگر از دلایل عدم اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود، عدم تشکیل کارگروه موضوع ماده (۱۶) آیین نامه اجرایی است که در صورت تشکیل این کارگروه مشکلات و خلاءهای آیین نامه احصاء می گردید.</p> <p>۵. مدت زمان قرارداد اجاره در ماده (۴) آیین نامه اجرایی ماده (۱۶) قانون بهبود دارای ابهام است و میتوان تعبیر مختلفی از این ماده نمود. نظیر عقد قرارداد حداکثر دو ماهه متوالی طی یک سال و یا عقد قراردادهای صرفاً دو ماهه که می تواند مجدداً برای دوماه دیگر تمدید گردد.</p> <p>۶. عدم پیشبینی حراست و نگهداری این مکان ها در آیین نامه اجرایی.</p>	<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>

^۱ - ماده ۴ آیین نامه اجرای ماده ۱۶ قانون بهبود محیط کسب و کار: تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی و فروشندگان کم سرمایه در هر سال می توانند به صورت روزانه، هفتگی و ماهانه از امکانات بازارهای مصرف پیش بینی شده با عقد اجاره با شهرداری ها و حداکثر به مدت دو ماه (به صورت متوالی) در سال استفاده نمایند.

جلسه کارگروه کارشناسی دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان با حضور نمایندگان، استانداری، سازمان میادین و ساماندهی مشاغل (شهرداری)، فرمانداری تبریز و اداره کل راه و شهرسازی استان برگزار گردید. در این نشست دلایل عدم اجرای این ماده قانونی طرح و بررسی شد.

نماینده فرمانداری در گزارش خود بیان نمود: پس از ابلاغ آیین نامه در تاریخ ۹۴/۰۴/۱۴ فرمانداری تبریز به جهت وظیفه قانونی خود در کارگروه ماده (۸) آیین نامه، مکاتباتی با اعضای کارگروه انجام داد. لیکن علیرغم پیگیری های مکرر، سازمان صمت که وظیفه دبیرخانه این کارگروه را داراست پاسخی ارائه ننمود. شهرداری تبریز نیز پس از مکاتبات مکرر، طی نامه ای اعلام نمود: شهرداری ها بر اساس قوانین و مقررات، می توانند املاک خود را بصورت مزایده و معوض و ... با طی مراحل قانونی واگذار نماید و اجرای ماده ۱۶ قانون بهبود بنا به شرایط شهرداری مقدور نمی باشد. لاجرم فرمانداری جهت پیگیری این موضوع را به گروه کاری اشتغال به دلیل اعضای داد و اجرای سریع ماده (۱۶) قانون بهبود را درخواست نمود. لیکن مجددا پاسخی از سوی شهرداری و سازمان صمت دریافت نشد. متأسفانه سازمان صمت علیرغم وظیفه قانونی خود در خصوص تشکیل کارگروه ورود نمی کند. از این رو فرمانداری در راستای اجرای این ماده قانونی، علیرغم مغایرت آیین نامه ماده (۱۶)، با همکاری دبیرخانه اشتغال، اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان، کمیته امداد و میراث فرهنگی استان اقدام به برگزاری نمایشگاه موقتی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۵ نمود. در نهایت پس از طرح موضوع اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود در شورای گفتگوی استان و مصوبه شورا، فرمانداری تبریز مصوبه شورا را به سازمان صمت و شهرداری در تاریخ ۹۹/۶/۳۱ ارائه و درخواست گزارش نمود و همچنان پاسخی دریافت نکرد. این موضوع به استانداری استان نیز منعکس گردید. استانداری در این راستا نامه ای به سازمان صمت ارسال نموده است از نتیجه آن اطلاعی در دست نیست.

جمع بندی جلسه
کارگروه (کارشناسی)
مورخ ۹۹/۱۱/۱۳

مدیرکل سازمان میادین در خصوص این ماده قانونی بیان نمود: در خصوص ماده مذکور یکسری تکلیف به شهرداری شده است که شهرداری امکان اجرای آن را ندارد. نحوه واگذاری در این آیین نامه، مغایر با قانون شهرداری و آیین نامه های مالی شهرداری است. یعنی اجرای این قانون نیازمند صدور مجوز به شهرداری و ابلاغ آن به دستگاه های نظارتی می باشد تا شهرداری بتواند بر اساس اختیارات ارائه شده، تکلیف خود را اجرا نماید. با عنایت به اینکه شهرداری جهت انجام هر واگذاری پاسخ گویی دستگاه های نظارتی می باشد، لذا بایستی اختیاراتی به شهرداری تفویض گردد.

نماینده سازمان راه شهر سازی در خصوص واگذاری زمین بیان نمود: در قانون، آیین نامه ها و بخشنامه های زمین شهری، مکان های واقع در محدوده شهری در مالکیت سازمان ملی زمین و مسکن هستند. واگذاری این زمین ها صرفا در صورت کاربری خدمات شهری و با فرایند نیازسنجی و تصویب طرح اعتبار از سوی شورای شهر به شهرداری ها و بازارچه ها صورت می گیرد. طبق قوانین و مقررات، امکان بهره برداری از زمین های ملی نیز وجود دارد، لیکن واگذاری سند برای این زمین ها امکان پذیر نمی باشد و صرفا جهت بهره برداری با ارائه طرح اعتباری از شورای شهر به شهرداری ها واگذار می شود.

<p>همچنین براساس ماده (۱۰۰)^۲ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، واگذاری اراضی دولتی به سازمان های دولتی بر اساس قیمت تمام شده و به بخش غیر دولتی بر اساس قیمت کارشناسی روز به صورت اجاره به شرط تملیک اجازه داده شده است.</p> <p>با عنایت به اظهارات نمایندگان دستگاه های ذیربط، مشاهده می گردد، آیین نامه اجرایی بدون توجه به ظرفیت ها و اختیارات شهرداری ها، موادی را تدوین نموده است که دلیل اصلی عدم اجرای این ماده قانونی است و نیاز به بازنگری دارد. لیکن با توجه به اینکه اصلاح این آیین نامه مستلزم زمان می باشد و در حال حاضر شرایط اقتصادی جامعه نیازمند حمایت است، مقرر گردید در راستای قوانین و مقررات پیشنهاداتی در سطح استان در شورای گفتگو مطرح گردد.</p>	
<p>۱. اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مستلزم اصلاح آیین نامه اجرایی با مد نظر قرار دادن اختیارات شهرداری ها و همچنین تدوین سازو کارهای مناسب می باشد. از این رو درخواست می گردد، آیین نامه اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار با درخواست نظرات بخش خصوصی و شهرداری ها از سوی هیات وزیران بازنگری گردد.</p> <p>۲. کارگروهی با حضور کارشناسان حقوقی استانداری، فرمانداری، شهرداری تبریز، شورای شهر، سازمان صمت استان، سازمان راه و شهرسازی و اتاق بازرگانی جهت بررسی آیین نامه و ارائه پیشنهادات به دبیرخانه شورای مرکز تشکیل گردد.</p> <p>۳. فرمانداری و سازمان صمت اقدامات لازم در خصوص تشکیل کارگروه موضوع "ماده (۸) آئین نامه ماده (۱۶) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار" را در دستور کار خود قرار دهد.</p> <p>۴. سازمان زمین شهری استان از ظرفیت تبصره (۳)^۳ ماده (۳۴) آیین نامه اجرای قانون زمین شهری، زمین های در اختیار خود جهت اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود به شهرداری واگذار نماید.</p> <p>۵. شهرداری تبریز با استناد به (ماده واحده قانون مستثنی شدن شهرداری های کشور در واگذاری قسمتی از پارک ها و میادین و اموال عمومی اعم از عرصه و اعیان از شمول قوانین مربوط به مالک و مستأجر)^۴ و با استفاده از ظرفیت</p>	<p>پیشنهادات</p>

^۲ - ماده ۱۰۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت: به وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان ملی زمین و مسکن) اجازه داده می شود نسبت به واگذاری اراضی دولتی با کاربری عمومی (آموزشی، ورزشی، بهداشتی و فرهنگی) به سازمان دولتی ذیربط به قیمت تمام شده و به بخش غیر دولتی به قیمت کارشناسی روز به (صورت اجاره به شرط تملک حداکثر بیست ساله) اقدام نماید.

^۳ - تبصره ۳ آیین نامه اجرایی قانون اراضی شهری: سازمان زمین شهری مکلف است قطعاتی از اراضی خود را که براساس ضوابط و مقررات شهرداری ها و سایر مقررات تفکیک شده است به شهرداری ها با سایر سازمان های دولتی بفروشد تا جهت رفع نیازمندی های عمومی شهر و معوض املاک واقع در طرح های اجرایی مصوب شورای اقتصاد در تهران با شورای برنامه ریزی در استان ها مورد استفاده قرار دهند.

^۴ - ماده واحده قانون مستثنی شدن شهرداری ها...: از تاریخ تصویب این قانون، به شهرداری های کشور اجازه داده می شود در واگذاری منافع قسمتی از پارک ها، میادین و اموال عمومی متعلق به شهرداری به اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت مصالح عمومی و دریافت اجاره بهای مناسب به عقد قرارداد اقدام کنند. این گونه قراردادها از شمول قوانین خاص مربوط به روابط موجر و مستأجر خارج و صرفاً مشمول مقررات قانون مدنی است.

حکم این ماده واحده نمی تواند موجب تضییع حق کسب و پیشه و سایر حقوق مکتسبه مستأجران گردد.

<p>(ضوابط کاربری فضای سبز)^۵، ۱۰ درصد از سطح کل پارک و فضای سبز تجهیز شده را پس از نیازسنجی اقتصادی از سوی اتاق بازرگانی و سازمان صمت و تایید معاونت هماهنگی امور عمرانی استانداری بازارچه هایی را در راستای اجرای ماده (۱۶) قانون بهبود، احداث نماید.</p>	
<p>۱. قانون بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰؛ ۲. قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت؛ ۳. ماده واحده قانون مستثنی شدن شهرداری های کشور در واگذاری قسمتی از پارک ها و میادین و اموال عمومی اعم از عرصه و اعیان از شمول قوانین مربوط به مالک و مستأجر؛ ۴. آئین نامه اجرایی ماده ۱۶ قانون بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۴؛ ۵. آیین نامه اجرایی قانون اراضی شهری؛ ۶. ضوابط کاربری فضای سبز؛ ۷. نامه شماره ۹۸/۹۵۷ مورخ ۹۸/۱۰/۰۲ دبیرخانه شورای استان، خطاب به شهرداری تبریز؛ ۸. نامه شماره ۹۹/۷۴ مورخ ۹۹/۰۲/۱۴ دبیرخانه شورای استان، خطاب به شهرداری تبریز؛ ۹. نامه شماره ۹۹/۳۶۹ مورخ ۹۹/۰۵/۱۴ دبیرخانه شورای استان، خطاب به سازمان صمت استان؛ ۱۰. نامه شماره ۱۴۱۹۸۹ مورخ ۹۹/۰۶/۲۳ فرمانداری تبریز، خطاب به دبیرخانه شورای استان؛ ۱۱. نامه شماره ۹۹/۵۴۳ مورخ ۹۹/۰۷/۱۰ دبیرخانه شورای استان، خطاب به استانداری استان؛ ۱۲. نامه شماره ۱۶۳۷۷۹ مورخ ۹۹/۰۷/۱۶ استانداری، خطاب به دبیرخانه شورای استان.</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>

^۵- ضوابط کاربری فضای سبز: معادل ۱۰٪ از سطح کل پارکها و فضاهای سبز تجهیز شده را تا حداکثر ۵۰۰۰ مترمربع در همکف می توان به فضاهای سرپوشیده بمنظور استفاده های مرتبط، همچون غذای، دکورهای فروش و فضاهای فرهنگی اختصاص داد. در پارک های شهری و فراشهری احداث بنا در هرکدام از پلاک های ثبتی می باید به مقدار ۱۰٪ و حداکثر ۵۰۰۰ مترمربع در همکف رعایت گردد و تراکم برابر طراحی انجام شده می بایست رعایت گردد.